

Styrelsen för Föreningen Finlands Dövblinda rf år 2012

*I övre raden från vänster:
Tuula Hartikainen, Esko Jäntti, Sanna Paasonen och Riku Virtanen.*

*I nedre raden från vänster:
Aarne Pirkola, ordförande Seppo Jurvanen och Milla Päiväniemi.*

KÄNSELSPRÖTET

Nr 1 ♦ 2012

Föreningen Finlands Dövblinda rf

Distriktssekreterartjänsten
presenterar sig

Nya metoder att
etikettera produkter

Innehåll

Ledaren: De har inte fallit i glömska.....	3
Ingas hälsning.....	4
Föreningen Finlands Dövblinda rf:s programförklaring 2012–2013....	5
Distriktssekreterartjänsten presenterar sig.....	6
Nya metoder att etikettera produkter.....	8
Distriktssekreteraren informerar.....	11
Informatören presenterar sig.....	12
Inget ERCW evenemang i Italien 2013.....	13
Dövblinda på besök på Presidentens slott 9.12.2011.....	14
Styrelsen för Föreningen Finlands Dövblinda rf år 2012.....	16

På främre omslaget en intervju över Helsingfors i januarikölden.
Bild: Kalle Kiviniemi. På det bakre omslaget Föreningen Finlands Dövblinda rf:s styrelse 2012 samlad på bild. Bild: Kalle Kiviniemi.

Nästa Känslspröt, nummer 2/2012, utkommer vecka 26.

KÄNSELSPRÖTET

ISSN 1797-8777

Utgivare
Föreningen Finlands Dövblinda rf.

Layout
Katriina Ekola

Redaktören
Chefredaktör Katriina Ekola,
tel. 040 753 2026, e-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Redaktionsråd
Esko Jäntti (ordförande),
Aarne Pirkola, Ari Suutarla,
Jaakko Evonen (sekr) och
Katriina Ekola.

Tidningen utkommer
4 gånger om året med
storskrift.

Översättning från finska
Maria Punnonen / Mingela,
Pekkolantie 26,
59210 Melkonniemi,
tel. 040 5831080.

**Abonemang och adress-
sändring**
Föreningen Finlands Dövblinda
rf, PB 40, 00030 Iiris
Tel. 040 778 0299, e-post:
kuurosokeat@kuurosokeat.fi.

Redaktionen förbehåller sig
rätten att använda tidningens
artiklar också på föreningens
webbsidor.

Internet
<http://www.kuurosokeat.fi>

De har inte fallit i glömska

Jag ser ut genom fönstret, och ner från himlen dalar ny mjuk snö och lägger sig på marken. Ute är det verkligen ljus och vackert. Vi lever mitt i den vita och sagolika vinterns förtrollning. Låt oss vara glada över att vi får leva i detta vackra Finland, där de fyra årstiderna skänker sådan omväxling i hemlandskapet att man bara inte kan tröttna på det. Varje årstid överraskar oss alltid på nytt.

Nytt år och nya hyss – är det så? Först vill jag tacka styrelsen för förtroendet att låta mig fortsätta som vice ordförande det här året. Föreningens bokslut för förra året landade efter hårt jobb på plussidan. För det riktar jag ett varmt tack också till personalen – framgången är ett resultat av vår gemensamma satsning. I kärvare ekonomiska tider har vi blivit tvungna att om och om igen fundera över vilka frågor som verkligen är viktiga för oss – vad det skulle löna sig för oss att ändra

på och utveckla. Rak, uppbyggande respons och aktuella lägesrapporter är värdefulla för att utveckla servicen för dövblinda personer.

Låt oss ändå inte glömma att påverkansarbetet är allas vårt ansvar, inte endast personalens och styrelsens. Också lokala klubbar och enskilda dövblinda personer kan verka för att förbättra de dövblindas ställning utanför vår organisation i olika samhälleliga instanser. Förra året var informationsarbetet mycket produktivt, eftersom allt fler av den unga generationens dövblinda nu syns i tidningsspalterna. Det är fint att se att också de unga har blivit allt aktivare då det gäller att främja rättigheterna för oss dövblinda.

Jubileumsårets delegation fortsätter sin verksamhet, men under det nya namnet "delegationen". I delegationen sitter representanter från olika samhälleliga organ i Finland, till exempel för närvarande arkia-

ter **Risto Pelkonen** och social- och hälsorådet **Elli Aaltonen**. Den slutliga sammansättningen klarnar snart, och vi får veta vilka som fortsätter och vilka som byts ut. Detta är en viktig kanal för påverkan i det finländska samhället. Föreningen Finlands Dövblinda rf:s kramfadderskap fortsätter även i år och innehas fortfarande av skådespelerskan **Eija Vilpas**, som vi blev bekanta med förra året.

Vi väntar med stort intresse på resultaten av den utbildning som föreningens ledning och chefer just avslutat – hur kommer resultaten att synas i organisationen och i kundservicen? Mången utförd gärning faller inte i glömska. Utförda handlingar kommer att visa sig även i fortsättningen – på ett eller annat sätt. Ett utfört arbete är en del av ett kontinuum.

Låt oss alla tillsammans aktivt utföra ett påverkansarbete de dövblinda till fromma, så att man lägger märke till oss, tar oss i beaktande och inte glömmer bort oss.

Vice ordförande
Sanna Paasonen ♦

Ingas hälsning

Nu har vi vår i luften, snöhoparna sjunker ihop och solen skiner och t.o.m. värmer lite. Solens starka sken är inte så trevligt för alla, en del bländas av solen strålar och när snödrivorna är bländande vita. Vi går mot våren och vårkänslorna brukar vara speciella och förvåntansfulla.

Föreningen Finlands Dövblinda rf. har vårmöte 28–29 april 2012. Mötesplatsen är hotell Sorsanpesä i Seinäjoki. Om du är intresserad tag kontakt med mig.

God fortsättning på våren!
Inga

Inga Lassfolk-Herler

Föreningen Finlands Dövblinda rf
Distriktssekreterare

Vasaesplanaden 17, 3. vån
65100 Vasa
tel: 0400 107 302
inga.lassfolk-herler@kuuurosokeat.fi

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s programförklaring 2012–2013

Tillgängligheten främjar de dövblindas delaktighet.

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s tema för åren 2012–2013 är tillgänglighet. Föreningen följer upp och övervakar de dövblindas rättigheter. Föreningen anser att det är viktigt att de dövblindas självständiga och goda liv förverkligas i ett jämlikt samhälle. I enlighet med sitt målsättningsprogram främjar föreningen under åren 2005–2014 bland annat de dövblindas rätt till ett fullvärdigt liv, ett eget språk, rätt att förflytta sig, att erhålla individuell information och att leva i ett tillgängligt samhälle.

Enligt den nordiska definitionen är dövblindhet "ett särskilt funktionshinder. Dövblindhet är en kombination av funktionsnedsättningarna syn och hörsel. Det begränsar en persons aktiviteter och inskränker full delaktighet i sådan grad att samhället behöver underlätta med specifika serviceinsatser, miljömässiga förändringar och/eller tekniska lösningar." Tillgänglighet är viktigt för att de dövblindas goda och självständiga liv ska förverkligas.

Vid tillgängligheten bör man ta i beaktande de dövblindas behov. Där är informationstillgång, kommunikation, kontakt, förflyttning och deltagande samt tillgång till service centrala begrepp. Informationen ska finnas tillgänglig i sådan form att dövblinda kan tillgodogöra sig den. De dövblinda bör ha möjlighet att få en dator och olika hjälpmedel för att erhålla information, som punktskärm, talsyntetisator och programvara för skärmförstörare. Televisionsprogrammen bör förutom textning även ha möjlighet att ta emot teckenspråkig och beskrivande information. De kommunikationsmetoder som de dövblinda använder, dvs. teckenspråk, taktilt teckenspråk, handalfabetet, punktskrift och lättläst bör göras mer kända.

Tillgängliga möjligheter att röra sig och att delta bör garanteras till exempel på offentliga platser, i offentliga byggnader och hobbyutrymmen. Där bör högtalarutropen och anslagen vara klara och tydliga, dessutom bör det finnas skyltning med punktskrift. ♦

Distriktssekreterartjänsten presenterar sig

Text: Ritva Rouvinen

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s distriktssekreterartjänst har redan i 40 år betjänat dövblinda klienter. Verksamhetens syfte har ända från början varit att arbeta för att dövblindheten ska uppfattas och erkännas som ett särdrag och att de dövblinda personerna ska kunna vara delaktiga i samhället och sin näromgivning på ett jämlikt sätt. Nu har tiden kommit att presentera distriktssekreterarens arbete och dess särdrag som en artikelserie i Käselsprötet. Denna första artikel berättar om distriktssekreterartjänsten i allmänhet, i följande artiklar kommer vi att fördjupa oss mera i vissa delområden.

Vår förening har genomgått en organisationsreform som trädde i kraft från och med början av år 2010. Ett av syftena var att förenhetliga funktionerna och att uppmuntra olika enheter till ett tätare samarbete. På så sätt är också distriktssekreterartjänsten tydligare en del av hel-

heten och tryggar smidiga tjänster för våra klienter.

Distriktssekreterarens klienter är vuxna, över 18 år gamla dövblinda och svårt synhörselskadade unga, vuxna och äldre personer samt deras närstående. Den ungas förflyttning till distriktssekreteraren bör gå till så att man lyssnar till och respekterar klienten, och ske i ett sådant skede då det är vettigt. Genom klientarbetet blir också olika servicesystem och de personer som arbetar där en del av distriktssekreterarens jobb. Till exempel är personalen vid social- och hälsovården en viktig samarbetspartner. Distriktssekreteraren utför inte en offentlig myndighets arbete utan finns till för att stöda klienterna, och för att tillsammans med dem ansöka om och kräva de tjänster och stödåtgärder som de har rätt till för att kunna leva ett jämlikt och stimulerande liv.

Distriktssekreterartjänsten har 9 distriktskontor runtom i landet. I slutet av förra året sammanslogs distriktskontoren i Kuopio och Joensuu. Syftet med sammanslagningen var att flytta distriktssekreteraresurserna närmare klienterna och det existerande arbetet. För tillfället är distriktssekreterarna i Lapplands och Kouvola distrikt deltidsanställda. Båda kommer att gå i pension under år 2012 och det ger tillfälle att ompröva behoven och distriktens storlek. Det finns fortfarande ett behov av distriktssekreterartjänsten, och inte heller kommer vår finansiering, dvs. Penningautomatföreningen RAY, att avsluta stödet till den inom en överskådlig framtid.

För tillfället har distriktssekreterarna ett klientunderlag på knappt 600 personer. Vi vet att det dessutom finns många äldre personer som har en synhörselskada. Vi betjänar dem ann eftersom vi får information om dem och de behöver våra tjänster. Distriktssekreterarna har alltid arbetat klientorienterat och med beaktande av klientens synvinkel. Vi vill veta vad ni, våra klienter, anser om det jobb vi gör. Därför kommer vi under år 2012 att utföra en enkät om kundtillfredsställelsen hos våra klienter. Tidpunkt och utformning meddelas senare. Vi hop-

pas att så många som möjligt av er vill delta i den.

En distriktssekreterares jobb är mångsidigt och ser olika ut varje dag och varje vecka. Vårt mål är att vara anträffbara på kontoret varje måndag. Övriga dagar är vi antingen på tjänsteresa eller sitter på kontoret och skriver utlåtanden, ansökningar eller rapporter och håller kontakten med olika instanser. Distriktssekreterarna ringer upp som svar på telefonmeddelanden och besvarar sms och e-postmeddelanden så snabbt som möjligt. Det är bra att vara medveten om att vi under ett klientbesök inte svarar i telefonen, och att vi inte varje dag kan vara på kontoret och läsa vår e-post. Ibland kan det finnas så många överenskomna klientmöten, arbetsgruppsmöten eller rapporter att skriva att klienterna kan behöva vänta på hembesök eller kontakt en längre tid. Vi håller på att avfatta en kvalitetshandbok för distriktssekreterarna, där vi förbinder oss till att uppnå en viss kvalitetsnivå i vårt jobb. Vi kommer att informera er också om detta ännu i år. ♦

Nya metoder att etikettera produkter

Text: Katriina Ekola, bilder: Kalle Kiviniemi

Den teknologiska forskningsinstitutionen VTT har utvecklat särskilda applikationer som baserar sig på NFC närfältskommunikation som kunde vara till nytta i de dövblindas vardag, om dessa applikationer förändras till färdiga produkter. Synskadades Centralförbund rf deltog i VTT:s internationella samarbetsprojekt HearMeFeelMe. Dövblinda konsumenter var en av de användargrupper som fick prova på att märka olika produkter med hjälp av ljudmeddelanden samt att testa en talande varudeklaration.

Vad går NFC-tekniken ut på?

Användningen av NFC-tekniken förutsätter ett litet chips som kan placeras i exempelvis mobiltelefonen. När en mobiltelefon med NFC-chips vidrör en speciell självhäftande NFC-etikett överförs den information som lagrats i etiketten till telefonen. Tack vare informationen kan NFC-programmet i telefonen bland annat ringa exempelvis till en viss ljudanteckning eller ta kontakt med

en internetadress som finns lagrad på etiketten.

Etiketter med olika förmåga att lagra information

De etiketter som man fäster vid produkterna är olika till sin kapacitet att lagra information, och ser olika ut. På de mindre etiketterna ryms bara några hundra bokstäver eller siffror.

På de medelstora etiketterna kan man redan lagra mera text, t.ex. doseringsanvisningar eller bipacksedlar för läkemedel. De etiketter som har störst lagringskapacitet kan lagra avsevärt mycket mer information, t.ex. en kort inspelning.

Till utseendet kan etiketten påminna om ett vanligt klistermärke som man klistrar på papper. Den kan också vara en rund lapp av plast som man kan sy fast på kläderna genom ett hål i mitten. Sådana plastlappar tål tvätt.

Etiketterna som en hjälp i vardagen

Produktionssekreterare **Virpi Jylhä** från SCF:s informationshanteringstjänst (Tiedonhallintapalvelut, THP) berättar om sina användningserfarenheter från VTT-projektet:

"Produkten kunde vara till stor glädje och hjälp då synen inte längre räcker till för att känna igen en produkt. Om jag hade en sådan applikation i min egen telefon, som har ett skärmläsarprogram, så skulle jag helt säkert använda den."

"Jag tycker mycket om musik, och jag skulle etikettera åtminstone alla mina CD-skivor. Jag skulle spela in min egen innehållsförteckning för viktiga papper. Jag skulle märka kryddburkar, livsmedel, medicinförpackningar och doseringsanvisningar. Också kläder och deras färger skulle man kunna märka med de tvättåliga etiketterna" räknar Virpi Jylhä upp.

"I framtiden skulle man kunna utnyttja NFC i många offentliga utrymmen", fortsätter Jylhä. "Man kunde märka numren på bänkraderna på teatern eller på tåget, och på samma sätt kunde man förmedla tidtabellsuppgifter på busshållplatser genom NFC-tekniken."

Med mobiltelefonen rör man vid en läkemedelsförpackning med en etikett som innehåller produktinformationen.

NFC-tekniken och tillgänglighet

"I en del av Nokias mobiltelefoner finns det en NFC-läsare, men problemet är att det saknas ett fungerande skärmläsningsprogram. Ännu finns det alltså inte någon mobiltelefon med både en NFC-läsare och ett bra skärmläsningsprogram", säger utvecklingschef **Juha Sylberg** på Tiedonhallintapalvelut.

Ur de dövblindas synvinkel vore det viktigt att man kunde koppla mobiltelefonen också till en punktskriftsskärm.

"Till Apple iPhone kan man trådlöst koppla en stor mängd nya punktskriftsskärmar", berättar IT-planerare **Heikki Ekola** från Tiedonhallintapalvelut.

"Däremot finns det ännu inte NFC i iPhone, vilket i och för sig är förargligt, eftersom Apple har satsat allra mest på att deras apparater ska vara tillgängliga. De kommer med ett mycket bra gratis skärmläsningsprogram och en finskspråkig talsyntetisator, alltså maskinröst."

"I en del Android telefoner finns redan NCF-teknik. Ordentliga tillgänglighetsegenskaper är dock endast på gång till Android telefonerna, och ingen vet ännu vilka möjligheter de för med sig", säger Ekola.

Märkapparaten Touch Memo

Märkapparaten Touch Memo finns till salu i Aviris hjälpmedelsbutik. Apparaten fungerar inte med NCF-teknik, men den möjliggör ett motsvarande sätt att märka produkter som det som presenterades vid VTT:s projekt.

Expediten **Karoliina Matikkala** presenterar den pennformade märkapparaten. Apparaten kom till salu

i början av året och den har ett klart och starkt ljud.

"Märketiketten fästs på föremålet. Därefter rör man vid etiketten med apparaten och spelar in en beskrivning. Nästa gång man med märkapparaten rör vid etiketten läser apparaten upp den inspelade beskrivningen."

"I dag finns det etiketter som man kan frysa ner, sy fast/tvätta och klippa", beskriver Matikkala. "Det finns även etiketter med punktskrift." ♦

En etikett fäst på en mjölkförpackning är inspelad med en upplysning om bäst-före-datum. När märkapparaten rör vid etiketten, läser apparaten upp det inspelade datumet.

Distriktssekreteraren informerar

Behöver du hjälp till exempel med storstädning, klädvård, matlagning eller butiksbesök?

I Finland betalar man skatt till staten för försäljning av tjänster och varor. Skattens namn är mervärdesskatt (moms). Sådana tjänster är till exempel frisör och matinköp.

Det finns också tjänster som man inte betalar moms för. Till exempel kan en handikappad person köpa storstädning av en privatfirma utan moms. Lön bör man betala firman och priset varierar.

För att firman ska kunna sälja momsfri städtjänst eller annan stödservice i anslutning till hemservice bör den ha gjort en anmälan till kommunen om de tjänster den erbjuder.

För att erhålla momsfri tjänst förutsätts ett skriftligt avtal. Avtalet skriver företagets anställda och den handikappade personen tillsammans. Avtalet bör innehålla företagets och kundens kontaktuppgifter, tjänstens innehåll, timantalet och timpriset. Dessutom bör det i

avtalet stå att tjänsten köpes av en handikappad person. Avtalet bör skrivas i två exemplar, ett för firman och ett för kunden.

Det lönar sig att spara kvittot.

När till exempel storstädningen är gjord och räkningarna betalda lönar det sig att spara kvittot. Man kan anhänga om hushållsavdrag i beskattningen. Detta förutsätter att personen har en beskattningsbar inkomst så att skatteavdraget kan göras. Hushållsavdraget bör göras på blankett 14A eller 14B till Skatteförvaltningen. Man bör försäkra sig på förhand om att företaget hör till förskottsskatteregistret. Det kan man göra gratis på internet på www.ytj.fi/svenska/ eller genom att ringa 020 697 031. Hushållsbidraget har en självriskandel om 100 euro. Av den resterande summan gör Skatteförvaltningen ett avdrag från en del av löneinkomsten. Mer uppgifter på www.vero.fi/sv-FI.

Vid behov ger distriktssekreteraren mer information och hjälper till att utreda frågan. ♦

Informatören presenterar sig

Bild: Heikki Ekola

Mitt namn är **Katriina Ekola** och jag har jobbat som tf. informatör vid Föreningen Finlands Dövblinda rf sedan början av januari. Chefredaktörskapet för tidningarna Tuntosarvi och Käselsprödet hör till mina arbetsuppgifter.

Jag har tidigare jobbat i Finlands dövas förbund rf och då lärt känna teckenspråket. Mitt eget teckenspråksnamn är "Rauta" (Järn) alltså man knackar med högra pekfingret mot det vänstra pekfingrets kant. Mitt teckenspråksnamn är härlett från mitt flicknamn Rautavuoma. Mittegeteckenspråk är tyvärr ordentligt rostigt. Jag frågar alltså mycket om hur man tecknar vissa saker för att jag ska lära mig nya tecken och så att de tecken jag redan lärt mig återkallas i minnet.

Jag har haft att göra med synskador i många olika sammanhang. Jag har bland annat jobbat som de synskadades regionala euroinformatör och lett konsthantverksgrupper på läger för synskadade barn. När jag planerar webbsidor strävar jag efter att ta i beaktande tillgänglighetsfaktorer ur

sådana personers synvinkel som anlitar hjälpmedel.

Jag har jobbat med tillgänglighetsfrågor för Tröskeln rf:s regionala delegation i Åbo inom projektet Åbo för Alla. Jag har också arbetat som arbetstränare för unga rörelsehindrade och unga vuxna som blivit hjärnskadade i olyckor.

På fritiden handarbetar jag gärna, jag syr, tovar och tecknar. Jag sysslar också med fotografering. Ett speciellt kärt projekt från gångna år var en reliefbilderbok för synskadade barn. Jag författade sagan, skrev texten i punktskrift och gjorde relieferna. Jag sydde också ett litet tält där huvudpersonerna i berättelsen på riktigt kunde tälta under sina äventyr.

Jag tycker väldigt mycket om att jobba med publikationer. Att skriva har varit min favoritsyssla ända sedan jag var barn. Inom fotografering finns det så mycket att lära sig; det är fascinerande att komponera en bild och att hitta nya bildvinklar samt att utnyttja tekniken för att fånga en stämning. Jag är speciellt intresserad av makrofotografering och vackra naturbilder – från gräsrotsnivå. Jag njuter av att bearbeta texter och bilder och att skapa olika helheter av dem. Jag har ombrutit broschyrer, tidningar och längre publikationer och gjort grafisk design.

Att vara chefredaktör är ett helt nytt arbetsfält för mig. Varje tidning är sin egen helhet och ett resultat av många faktorer samverkan. Vid varje tidnings tillblivelse deltar många personer: genom att skriva, fotografera, jobba med tryckningens olika faser samt vid bearbetningen av tidningens olika versioner. Som ett resultat av samarbetet får läsarna Tuntosarvi i många olika versioner: en tryckt version i storskrift, en inspelad version, en tecknad video och en punktskrift-version samt den svenska versionen (Käselsprödet). Läsarrespons och önskemål om artiklar hjälper också oss att göra en allt intressantare och allt läsbarare tidning. Allt detta skulle det vara omöjligt att göra ensam!

Tack alltså till er alla som är med och gör tidningen!

Med glada samarbetshälsningar,
Katriina ♦

Inget ERCW evenemang i Italien 2013

Text: Ari Suutarla

Vid Europeiska rehabiliterings- och kulturveckan för dövblinda på Onela var den preliminära informationen att den italienska dövblindorganisationen skulle kunna stå värd för arrangemanget år 2013. Nu kom det ett brev från Italien. Den tidigare presidenten för Dbl (organisationen för personal som arbetar med dövblinda) William Green meddelar att Italien inte kan åta sig värdskapet. Han uppmanar oss att vända oss till Dbl:s nya president Gillian Morbey, för att höra om kanske den engelska organisationen Sense skulle kunna genomföra arrangemanget i England eller Skottland. Sense är världens största organisation för dövblindarbete. Den har verksamhet runtom i världen, isynnerhet i utvecklingsländerna. I år genomförs de dövblindas rehabiliterings- och kulturvecka i Danmark. ♦

Dövblinda på besök på Presidentens slott 9.12.2011

Text: Jaakko Evonen, bild: Kalle Kiviniemi

Republikens president **Tarja Halonen** bjöd in dövblinda på besök till Presidentens slott 9.12.2011. Presidenten fungerade som beskyddare för Föreningen Finlands Dövblinda rf:s 40-års jubileumsår.

För besöksarrangemangen ansvarade Föreningen Finlands Dövblinda rf:s verksamhetsledare **Kai Leinonen** och sysselsättningsledare **Anita Palo**. Vi samlades vid Mariegatans ingång. Efter en kort stund öppnade väktaren dörren och vi kunde stiga in i Presidentslottet. Med var allt som allt 68 personer, tolkarna inräknade. Vi gick först till entréhallen som var fin och väldigt stor. Snart började den guidade turen med trapporna till Atrium, där vi med detsamma fick syn på bysterna av presidenterna på båda sidor av salen. Härifrån fortsatte vi under guidens ledning mot Rikssalen. Det är här som presidenten skakar hand med sina gäster på självständighetsdagens mottagning. Här i

salen dansar man också på slottsbalen. Salen kändes mindre än den verkar vara sedd genom televisionskamerorna. Skulpturerna och de många väldiga kristallkronorna som hängde i taket i Rikssalen gav salen en förfinad stämning. Därifrån fortsatte vi till matsalen, Spegelsalen och Gotiska salen. Också dessa verkade stora och festliga. På väggarna hängde många fina tavlor och där fanns också stiliga möbler och de blåvita blomsterarrangemangen från självständighetsdagens mottagning.

När turen var över gick många tillbaka till Atrium, till statyerna av presidenterna. Dem fick man känna på och vidröra. Jag frågade några dövblinda hur berörbara statyerna var. Många konstaterade att de var lätta att skilja från varandra genom beröring. De var tacksamma att man fick känna på statyerna.

I salarna på Presidentens slott fanns mycket att beundra.

Efter en liten stund kom president Tarja Halonen till oss. Skulpturen Kramen av **Rauli Jalo** överräcktes till presidenten, varefter hon skänkte Föreningen Finlands Dövblinda rf en tavla som hon låtit göra av fotot Sälen som hon tagit på Galapagosöarna. Många dövblinda överräckte presenter till presidenten. Sedan togs ett gruppfoto i Rikssalen. Efter fotograferingen blev president Halonen ännu kvar en stund och

samtalade med de dövblinda och kramade om dem. Stämningen var påtagligt varm.

Hela turen tog ungefär ett par timmar. Överlag var besöket på Presidentens slott enligt min mening både oförglömligt och unikt. ♦